

Sto je ASB/EC?

Arbeiter Samariter Bund ili Samaritanski radnicki savez (njem. kratica ASB) je neprofitna organizacija iz Njemacke koja u okviru pružanja inozemne pomoci djeluje na podrucjima zahvacenim migracijama s ciljem uklanjanja izvornih uzroka nastanka krize.

U Republici Hrvatskoj, ASB pod mandatom Europske komisije (EK) provodi Program obnove za povratak Europske unije (EUPOP). Ured ASB/EC-a sudjeluje u obnovi Republike Hrvatske od 1996. g. Od tada je Europska unija dodijelila oko 53,5 milijuna eura, a njemacka, britanska, austrijska, belgijska, svedska i nizozemska vlada ulozile su dodatna sredstva. Projekti se provode u sljedecih pet djelokruga: obnova stambenih jedinica ukljucujuci zgrade i obiteljske kuce, obnova javne i drustvene infrastrukture, razminiranje te poticanje gospodarskog razvoja.

Tijekom svog djelovanja u Hrvatskoj, ASB/EC je pristupio obnovi 20 stambenih zgrada (523 stanova) ukljucujuci znacajna poboljšanja postignuta na vodoopskrbnim i elektrodistribucijskim mrežama. Zahvaljujuci uspješnoj provedbi projekata, program obnove je nekoliko puta prosirio svoje aktivnosti; 1997. g. na zapadnu Slavoniju i dodatne EUPOP općine u Podunavlju te početkom 1999. g.

Suradnja s hrvatskim vlastima

Tijekom provedbe projekata, ASB/EC blisko surađuje s hrvatskim pravnim organima vlasti na svim razinama.

U suradnji sa Ministarstvom za javne radove, obnovu i graditeljstvo, dogovoreno je da EUPOP biti planiran i provoden komplementarno i u skladu s politikom Europske unije i hrvatske Vlade i s odgovarajucim hrvatskim zakonima.

Ministarstvo predlaže potencijalne EUPOP općine, a zupanijski i općinski uredi pripremaju prijedloge projekata za obnovu stambenih objekata, infrastrukture i razminiranje te podnose liste potencijalnih korisnika.

na podrucje Banovine, Like i sjeverne Dalmacije, a 2000. g. i na podrucje Korduna. Do sada su potpisani EUPOP sporazumi s 20 općina diljem Hrvatske, od cega su dva nova EUPOP sporazuma s Dvorom i Kninom. Završena je obnova vise od 3,000 stambenih jedinica u EUPOP općinama sto je omogućilo povratak 7,567 ljudi od 1997. g.

Dosadasnji ASB/EC-ov program je znacajno pridonio poboljšanju osnovnih zivotnih uvjeta stanovnika odabranih EUPOP općina kroz razminiranje kuća i okucnica, objekata infrastrukture i drugih prostora od zivotnog znacaja te putem obnove elektricnih i vodoopskrbnih sustava i kanalizacije.

Osim toga, razminiranjem i obnovom infrastrukture industrijskih objekata te stvaranjem novih mogućnosti zaposljavanja, ASB/EC pruža podršku gospodarskom oživljavanju na podrucjima u kojima djeluje. U 2002. g., ASB/EC nastavlja s provedbom EUPOP-a s novim proračunom "CARDS 2001" koji iznosi 17.2 miliona eura ukljucujuci obnovu 1,000 stambenih jedinica kao prioritetni zadatak, a usredotocen je na podrucja zapadne Slavonije, Banovine i Korduna, Like i sjeverne Dalmacije s prosirenjem aktivnosti na nove EUPOP općine Sunja i Gvozd, Civiljani i Ervenik te Daruvar i Sirac. □

Za sve kuce ukljucene u obnovu ASB/EC-a moraju biti izdana obvezatna rjesenja za obnovu u skladu s hrvatskim zakonima.

Uloga zupanijskih ureda za obnovu je ključna, budući da i najmanje kasnjenje pri izdavanju neophodnih rjesenja direktno utjece na provedbu programa. Ministarstvo osigurava izradu projektne dokumentacije i zajedno s ASB/EC-om prati i nadzire radove.

ASB/EC ovim putem poziva zupanijske i općinske uredе da kroz zajednicki odabir projekata potpomognu provedbu EUPOP-a koji će koristiti cijeloj zajednici. □

Arbeiter-Samariter-Bund
Deutschland e.V.

Sadržaj:

- 1 **Sto je ASB/EC?**
- 2 **Sto je EUPOP?**
- 3 **Koje su aktivnosti EUPOP-a?**
- 4 **Gdje se provodi EUPOP?**

Uredi ASB/EC-a:

Glavni ured

Arbeiter-Samariter-Bund
Deutschland e.V.
Office in the Republic of Croatia
mandated by the European
Commission (ASB/EC)

Franje Jurinca 1
Ivanic Grad, Croatia
Tel +385 1 2883 141
Fax +385 1 2883 142
E-mail ecasbmo@zg.tel.hr
Web www.asb-ec.hr

Podrucni ured Vukovar

Vukovar, P.O. Box 29
Tel 098 462 778
E-mail ec-asb-vukovar@zg.tel.hr

Podrucni ured Daruvar

Daruvar, Radiceva 42
Tel 043 335 490
Fax 043 335 491
E-mail asb@bj.tel.hr

Podrucni ured Knin

Knin, Gojka Suska 48
Tel 022 661 232
Fax 022 661 016
E-mail ecasbss@zg.tel.hr

Podrucni ured Petrinja

Petrinja, Rokova 8
Tel 044 814 444
Fax 044 814 390
E-mail asb-ec@sk.hinet.hr

EUPOP općine u Republici Hrvatskoj

Što je EUPOP?

Program obnove za povratak Europske unije (EUPOP) je cjelovit pristup kojim se pruža podrška hrvatskoj Vladi pri rješavanju pitanja vezanih uz proces povratka, reintegracije i pomirbe izbjeglica i prognanika u Republici Hrvatskoj i na postizanju održivosti tog procesa.

Također, koncept EUPOP-a je usmjeren na stvaranje osnovnih uvjeta za poslijeratni razvitak u odabranim općinama.

Kako bi se postigli gore navedeni ciljevi, EUPOP predviđa istodobne aktivnosti u sljedećih pet djelokruga:

- obnova stambenih jedinica (kuće i/ili stanovi) kao prvi prioritet
- obnova javne infrastrukture (struja, voda i kanalizacija)
- stvaranje osnovnih uvjeta za gospodarski razvoj
- razminiranje kao preduvjet za mnoge projekte u ratom razrušenim područjima
- obnova društvene infrastrukture (skole, domovi zdravlja itd.) □

Odabir EUPOP općine

EUPOP djeluje na razini općina budući da se one ponajprije susreću sa složenom pojavom procesa povratka. Osnovni kriterij za odabir "EUPOP općine" je broj uništenih i oštećenih stambenih jedinica i broj izdanih rješenja za obnovu te dobrovoljna odluka prijašnjih vlasnika da se vrate u svoje domove.

Potpisivanjem EUPOP sporazuma općina dobiva prilično brzu i učinkovitu pomoć pri rješavanju problema povratka kroz dodatni broj useljivih stambenih jedinica. Osim toga, razminiranje kao preduvjet za daljnje aktivnosti, obnova javne i društvene infrastrukture i temeljni gospodarski razvitak općine koriste cijeloj zajednici i utječu na održivost povratka. Stoga, EUPOP stvara čvrstu osnovu za daljnji poslijeratni razvoj. □

Zajednička nastojanja

Koncept EUPOP-a predstavlja zajednička nastojanja Europske unije i pojedinačnih zemalja članica EU-a što pridonosi dodjeli značajnih sredstava za programe u odabranim EUPOP općinama i time pojačava opći učinak. Pojedinačni budžeti nisu dovoljni za ostvarenje ciljeva u svakom djelokrugu EUPOP koncepta. Sve aktivnosti uključene u program koordinirane su od strane posebnog izaslanika Europske komisije pri Republici Hrvatskoj, hrvatske Vlade i drugih relevantnih međunarodnih organizacija.

Međutim, EUPOP projekti također predstavljaju zajednička nastojanja ASB/EC-a i hrvatskih pravnih organa vlasti, te javnih tvrtki. Osim već spomenute suradnje s Ministarstvom javnih radova, obnove i graditeljstva, općinskim uredima i zupanijskim uredima za obnovu, hrvatske tvrtke također su uključene u provedbu EUPOP-a. Radove na projektima javne infrastrukture izvode tvrtke HEP i Vodovod. Svi projekti razminiranja planiraju se u suradnji s Hrvatskim centrom za razminiranje. Centar priprema konačne specifikacije projekata, nadzire izvođenje radova i izdaje potvrde o kvaliteti radova. □

Koje su aktivnosti EUPOP-a?

Obnova stanova i kuca - ključno pitanje poslijeratnog razvitka

Unistene stambene jedinice glavna su prepreka povratku izbjeglih i prognanih osoba u njihove predratne domove. U cilju osiguranja osnovnih životnih uvjeta za povratak, ASB/EC usmjerava svoje djelovanje prije svega na obnovu kuca i stanova. Program obuhvata obnovu unistened (4-6 kat.) i popravak ostecenih kuca (1-3 kat.) te obnovu ostecenih stambenih zgrada. Ove tri grupe obnove, karakteriziraju cetiri medusobno povezane faze: identifikacija, pripremni radovi, gradevinski radovi te povratak osoba. Identifikaciju korisnika i gradevina provodi ASB/EC u suradnji sa hrvatskim organima vlasti i relevantnim medunarodnim organizacijama. Pripremni radovi ukljucuju izdavanje neophodnih dozvola te nadzor tijekom i po zavrsetku radova, osiguravanje projektne dokumentacije od strane Ministarstva, raspisivanje natjecaja, pregledavanje zemljista, razminiranje i rusenje. Radove izvode hrvatske gradevinske tvrtke odabrane na osnovi provedenih natjecaja. □

U 2002.g., Njemacka vlada financira projekte razminiranja u vrijednosti od 800,000 euro u Sisacko-moslavackoj, Brodsko-posavskoj, Pozesko-slavonskoj i Vukovarsko-Srijemskoj zupaniji, koje provodi ASB/EC u suradnji s Hrvatskim centrom za razminiranje. Projekti ce obuhvatiti površinu od 380,000 m² u koje su ukljucene kuce i okucnice, podrucja oko osnovne skole i veterinarske stanice, ceste te ostale površine od vaznosti za stvaranje sigurnosnih uvjeta te normalizaciju zivota u tim podrucjima.

➔ Javna infrastruktura

Cilj infrastrukturnih projekata je prije svega obnova vodoopskrbne i elektricne mreze te kanalizacije. Pitka voda, kanalizacija i strujni prikljucak poboljšavaju životne uvjete povratnika i osiguravaju održivost povratka. Osim pojedinačnih infrastrukturnih prikljucaka, ASB/EC obnavlja infrastrukturu za cijela naselja. Popravljajući javnu infrastrukturu industrijskih područja, ASB/EC osigurava osnovne uvjete za ponovno pokretanje industrijske proizvodnje, a time i ponovno gospodarsko oživljavanje i razvitak tog područja. Svi projekti izvedeni su i testirani te ovjereni sukladno vazecim odredbama i hrvatskim standardima. □

➔ Razminiranje

Razminiranje je temelj svih aktivnosti. Bez razminiranja i uklanjanja neeksplozivnih sredstava cijeli je proces zaustavljen: rusevine ne mogu biti rasciscene, kuce ne mogu biti obnovljene i vlasnici se ne mogu vratiti. Primarni cilj ASB/EC-ovog programa razminiranja je razminirati kuce, okucnice i infrastrukturu ukljucene u obnovu putem EUPOP sporazuma. Medutim, ASB/EC je takoder sudjelovao u razminiranju javnih površina, industrijskih zona i poljoprivrednih zemljista kako bi se osigurali sigurnosni uvjeti, zaposlenje i gospodarski razvoj. Svi projekti osmišljeni su u bliskoj suradnji s Hrvatskim centrom za razminiranje (HCR). □

➔ Ekonomska pomoc

ASB/EC potpomaze gospodarski razvitak Hrvatske angaziranjem lokalnih tvrtki za izvođenje radova obnove, popravaka infrastrukture i razminiranja. Osim toga, blisko suraduje s UNDP-ovim programom financiranim od EU-e koji pruza podršku osnovnom gospodarskom razvitku i to u obliku paketa za razvoj privatnog poduzetnistva, ukljucuju i i mikro-kredite. Pored toga, UNDP je proveo razne poljoprivredne projekte u Podunavlju i vlastitim sredstvima razvio gospodarski program za uspostavu poslovnih centara u Lici/Dalmaciji i zapadnoj Slavoniji. Projektima razminiranja i obnove infrastrukture, nuznim za gospodarski oporavak, ASB/EC pridonosi provedbi ekonomskog programa UNDP-a financiranim od EU-e. □

➔ Društvena infrastruktura

Obnova društvene infrastrukture u ciljnim područjima jednako je vazna kao i obnova kuca, jer neophodno je izaci u susret stanovnicima EUPOP opcina i olaksati njihovu reintegraciju u društvo. U 2000.g. odobren je dio budzeta EU-a za obnovu društvene infrastrukture u EUPOP opcinama. U tijeku je obnova zgrade društvenog centra u Petrinji te kina i prostorija srednje skole u Donjem Lapcu. Obnovljena su nedavno dva vrtica; u Prekopakri (Pakrac) i u Kninu. S obzirom na velik broj razorenih skola, dječjih vrtica, domova zdravlja, društvenih domova i sl. u Hrvatskoj i ogranicen budzet s kojim raspolaze ASB/EC, potrebna su dodatna sredstva kako bi se zadovoljio barem dio postojećih potreba. Uz pojedinačno sudjelovanje zemalja članica EU-e i ostalih donatora, sigurno ce biti moguće ispuniti ovu prazninu i osigurati sretniju budućnost za povratnike. □

Gdje se provodi EUPOP?

➔ Hrvatsko podunavlje

U okviru programa "CARDS 2001", ASB/EC nastavlja s pružanjem ekonomske pomoći u sva četiri područja pogodena ratom u Hrvatskoj, a osobito je usredotočen na područje Hrvatskog podunavlja gdje potpomaze urbana mala i srednja poduzetništva. ASB/EC blisko suraduje s lokalnim vlastima i Poduzetničkim centrom u Vinkovcima pri provedbi ekonomske pomoći. U 2002.g. dodjeljeni su paketi s lijekovima medicinskim centrima u Vukovaru, financirani od strane njemačkog Ministarstva vanjskih poslova koje je osim toga financiralo obnovu 15 obiteljskih kuća (I-III kat.) U Starim Jankovcima, Vukovaru i Tenju na tom području. □

ASB/EC je obnovio stambenu zgradu "Partizanska" u naselju Donji Srb, općina Gracac koja ima 8 stanova. U ovaj projekt uključena je obnova dvije trgovine u prizemlju zgrade te priključenje vode, kanalizacije i struje. Osam bivših nosioca stanarskog prava vratilo se u ove obnovljene stanove.

➔ Banovina i Kordun

U 2001. g. EU-a i ASB/EC nastavljaju s pružanjem pomoći te su proširili aktivnosti na područje Sunje i Gvozda. Osim zgrade u Dvoru, ASB/EC je nedavno obnovio zgradu u Vojnicu s 23 stana omogućujući povratak bivšim nosiocima stanarskog prava. ASB/EC trenutno obnavlja najveći broj APN kuća što će omogućiti alternativni smještaj za bosanske Hrvate koji zuzimaju tuđe vlasništvo. Sa sredstvima njemačkog Ministarstva vanjskih poslova, ASB/EC je proveo raspodjelu humanitarne pomoći (kreveti, posteljina i peći) u općinama Petrinja, Dvor i Slunj u suradnji s Hrvatskim crvenim križem. 250 obitelji u Slunju je također dobilo svježu hranu, higijenske pakete i zimske kapute s cipelama za djecu. □

➔ Zapadna Slavonija

U nastavku provedbe EUPOP-a na području zapadne Slavonije, ASB/EC je obnovio 493 stambenih jedinica većeg oštećenja te 83 manjeg oštećenja. Doprsetkom stambenih zgrada Europa 1 i Europa 2 u naselju Okucani, broj obnovljenih stanova popeo se na 50 do kraja 2001. G. U okviru projekta ekonomske revitalizacije, ASB/EC je obnovio tržnicu u Okucanima u suradnji s IRC-om sa sredstvima američke vlade. Sastavni dio normalizacije života je i obnova društvene infrastrukture, tako je u naselju Trnakovac obnovljena škola koju će pohađati 20 učenika. Dio sredstava osigurala je britanska vlada za nabavku opreme za učionice i školsku kuhinju. Na području općine Dulač, u tijeku je popravak vodovodne mreže od naselja Skodinovac do Velikih Bastaja, a u naseljima Gorice, Poljani i Medari sanira se ratom oštećena električna mreža. □

➔ Lika i sjeverna Dalmacija

U okviru pružanja ekonomske pomoći financirane od strane EU-e, ASB/EC je donirao potrebnu opremu firmi RIMA u Kninu za popravke poljoprivrednih masina i alata. ASB/EC je također obnovio veterinarsku kliniku u Kninu radi pružanja daljnje podrške lokalnim farmerima. ASB/EC obnavlja dvije stambene zgrade (14 stanova) u Gracacu što je pomoglo povratku bivših nosioca stanarskih prava. Projekti društvene infrastrukture su i dalje zastupljeni u ovom području, kao što je nedavna provedba rehabilitacije trećeg kata bolnice u gradu Kninu što će omogućiti povećanje kapaciteta s 64 na 164 kreveta. ASB/EC trenutno obnavlja vodovodni rezervoar u gradu Kninu kako bi zajednici omogućio veću opskrbu vodom. □

Peteročlanoj obitelji povratnika Josipa Milicevica iz sela Vrbanja, općina Bugojno, ASB je obnovio obiteljsku kuću u okviru programa CARDS 2001. Osim toga, dodjeljen mu je alat potreban za ponovno otvaranje njegove stolarske radionice što će mu pomoći u prodaji vlastitih stolarskih proizvoda i održavanju vlastite obitelji. Ovakvi primjeri dokazuju da je osim obnove kuća vrlo važna ekonomska pomoć radi daljnje održivosti povratka i bolje budućnosti povratnika.

➔ ASB osmišljava nove poslove u BiH

ASB trenutno provodi projekt obnove 180 stambenih jedinica u 6 općina srednje Bosne financiran od Europske komisije (EK), uz priključenja na infrastrukturu, pružanje ekonomske pomoći i jačanje lokalnih NGO-a.

U okviru ovog projekta, ASB zajedno s CARE/QIF-om provodi projekte za pružanje ekonomske pomoći povratnicima-pripadnicima manjina u okviru kojih će se stvoriti oko 28 novih poslova u Kantonu srednje Bosne. ASB također pruža pomoć postojećim poduzetnicima koji na taj način povećavaju svoju proizvodnju i zapošljavaju nove radnike.

Osim toga, ASB potpomaze dva lokalna NGO-a; "Udrugu prognanih i izbjeglica iz BiH" i "Agenciju ekonomskog razvoja za srednju Bosnu" kroz stalnu edukaciju koja će im omogućiti samostalnu provedbu projekata u budućnosti.

ASB namjerava nastaviti sa svojim aktivnostima u regiji, te se stoga odazvao na Poziv EK-e za CARDS 2002 s prijedlogom cjelovitog povratka za srednju Bosnu. □